

з ідеологічним ворогом і зазнають репресій. У середовищі русинсько-української громади посилюються тенденції політичного русинства [9].

Проте з наступного десятиріччя, з середини ХХ ст. і в подальшому, хорватська україністика входить у нову фазу, позначену поступовим відновленням цієї дисципліни, що становить наступну тему дослідження.

Окреслений період першої половини ХХ ст. в плані поступового становлення і розвитку україністики потребує наповнення конкретним матеріалом як відображенням історії україністики в хорватській славистиці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бердяєв. Н. А. Истоки и смысл русского коммунизма. – М.: Наука, 1990;
2. Paščenko J. Slavist i imperiji. Vatroslav Jagić između Galicije, Malorusije i Ukrajine. – Zagreb: Udruga hrvatskih ukrajinista, 2010;
3. Сергійчук В. Неусвідомлення України. – Львів: «Свічадо», 2002. – С. 664-670;
4. Velikome Slavenu. Spomen knjiga prigodom 60-godišnjice smrti T. Ševčenka. – Zagreb, 1922;
5. Романенко С. А. Югославия, Россия и «славянская» идея. – М., 2002;
6. Malorusi i Ukrajina. Eј, Slaveni. Poseban otisak iz „Nove Europe“. – Zagreb, 1939;
7. Пащенко С.М. З історії україністики в Хорватії: Станко Гашпарович // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – К., 2009. – С. 77-87;
8. Попович М. Короткий екскурс в історію україністики на Філософському факультеті Загребського університету // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – К., 2009. – С. 89;
9. Румянцев О. Питання національної ідентичності русинів і українців Югославії (1918-1991) // SLCCEE. Varlag Otto Sagner. Munchen – Berlin, 2010. – S. 276.

Попович М. (Загреб, Хорватія)

Загребська україністика

Стаття презентує ретроспективний огляд становлення й розвитку різних напрямів україністики у найкрупнішому центрі вищої освіти Республіки Хорватії – Загребському університеті.

Ключові слова: *україністика, Загребський університет.*

Статья представляет ретроспективный обзор становления и развития различных направлений украинистики в крупнейшем центре высшего образования Республики Хорватии – Загребском Университете.

Ключевые слова: *украинистика, Загребский университет.*

The article represents retrospective review of Ukrainian studies establishment and development at Zagreb university.

Key words: *Ukrainian studies, Zagreb university.*

Мені довелося не тільки стояти біля витоків загребської україністики, а й брати найактивнішу участь у її становленні, і хотілося б лишити спогад про людей, які свої знання, уміння, працю і любов вкладали в її розвиток, і про події, що передували її виникненню.

Незабутній академік Олександр Флакер (Aleksandar Flaker), засновник лекторату української мови (разом з Антицею Менац (Antica Menac)), у своїй останній книзі *Autotopografija II* (2010 р.), згадуючи кінець 40-их років, пише: "Мене в той час цікавили російські слов'янофіли, в яких я бачив попередників Сталінового всеслов'янства, а так дійшов і до Тараса Шевченка, українського романтика і противника царського централізму; вже Петра I звинувачував, що будував Петроград на "українських кістках", а й сам був на каторзі. Статтю надіслав у *Izvor* [2, 421–432], пізніше вона сподобалась і українцям; цитував місця, яких вони не осмілилися згадати. Менчева* зацікавилася Шевченком і почала перекладати його поезії. **Так у діалозі народжувалася майбутня загребська україністика – від лекторату (А. Коваль) до кафедри (Р. Тростинська)**" [1, 44–45] (Тут і далі підкреслення наші; у перекладі збережено пунктуацію оригіналу).

А **зароджувалася** вона на філософському факультеті Загребського університету і з ним невіддільно пов'язана до сьогодення.

Філософський факультет у Загребі, столиці Республіки Хорватія, найбільший факультет у державі: у ньому на сьогодні працює біля 400 викладачів різного профілю, включаючи й асистентів, і навчається понад 6000 студентів стаціонару і 500 аспірантів.

Історія його сягає 1669-го року, коли в Загребі почала діяти єзуїтська академія, і цей рік вважається й першим роком існування Загребського університету, а 1874-го року було відкрито університет нового типу, до складу якого входили богословський (Bogoslovni), юридичний (Pravoslovni) і філософський (Mudroslovni) факультети. Нинішній філософський є спадкоємцем того мудрословного факультету.

Назва факультету *філософський* залишилася без зміни. Він не розділився на філософський, історичний і філологічний, і тому на цьому факультеті існують відділення філософії, психології, педагогіки, соціології, етнології, антропології, археології, історії, історії мистецтв, інформатики, бібліотекознавства, загального мовознавства, загальної фонетики, світової літератури, класичної філології, філології сучасних германських, романських і слов'янських мов, а також індології та тюркології, працюють однорічні лекторати, наприклад, єврейської, китайської, японської та інших мов.

---

* Menčeva – akademik Antica Menac.

Загребський філософський факультет функціонує у складі Загребського університету (в Республіці Хорватія є ще чотири університети), до якого входять усі інші факультети та академії регіону. Наприклад, у структурі Загребського університету, крім філософського, є ще політехнічний, кораблебудівний, медичний, економічний, юридичний, консерваторія та багато інших. Очолює університет ректор, а факультети і академії – декани. Філософський факультет поділяється на відділення, відділення – на кафедри.

Шлях до викладання української мови як самостійної спеціальності та створення кафедри української мови і літератури був нелегким, довгим і з перервами, хоч знайомство з українськими писемними пам'ятками розпочалося зразу ж 1874-го року при вивченні слов'янської філології. Перші заняття проводив славіст Лавослав Гайтлер (Leopold Geitler), чех, що прибув з Праги. І хоч на лекціях учений розповідав і про Нестора – літописця Київської Русі, і про величну пам'ятку – літопис *Повість врем'яних літ*, "дивну сув'язь прадавньої української історії й слова" (В. Яременко), і про найвидатніший художній твір XII ст. – героїчну поему *Слово о полку Ігоревім*, але, виходячи з політичного становища в царській Росії, яке відбивалося і на трактуванні історії та в філології, він не міг говорити про них як про пам'ятки, в першу чергу, українські. Вони вважалися писемними пам'ятками давньоруської літератури і пов'язували їх виключно з російською словесністю (з політичних мотивів, незнання та ін.), хоч і було відомо, що руська мова – це давня назва мови української, що це пам'ятки південної частини Русі, що погляди українських учених на спорідненість *Слова о полку Ігоревім* з українськими думами поділяв і хорватський славіст В. Ягич (Vatroslav Jagić).

Більш пощастило новій українській літературі, з якою студенти мудрословного факультету, як і інші читачі, певною мірою могли познайомитися в перекладах, починаючи з *Розритої могили* Шевченка, перекладеної Августом Шеноа (August Šenoa) і надрукованої в 1863-му році в загребському журналі *Naše gore list*, а також його віршем *Нащо мені женитися*, а поеми *Гамалія* і *Тризна* ще 1844-го року були передані О. Бодянським (Шевченко з ним познайомився в 1843-му році) через словацького філолога П. Шафарика хорватському поетові (словенцю) Станку Вразу (Stanko Vraz) (*Гамалія* і тепер зберігається в славістичній бібліотеці філософського факультету).

Остання чверть XIX ст. і перша XX ст. відзначені посиленням інтересом до української літератури в Хорватії. Так, 1886-го року з'явилися три публікації, їй присвячені: загребський журнал *Vienac* подав огляд української літератури від І. Котляревського до М. Вовчка, автор якого, історик, політик, перший

президент Південнослов'янської академії наук і мистецтв (JAZU – тепер HAZU), священик Франьо Рачкий (Franjo Rački) надзвичайно високо оцінив Шевченка; Шевченкові присвятив статтю і задарський журнал *Zora* (див. про це у І. Юшука); поглибила знання хорватів і велика праця З. Ковачевича (Z. Kovačević) *Літературне відродження українців*, уміщена в альманасі *Zvonimir*. З любові до Шевченка колишній студент загребського університету хорватський поет Август Харамбашич (August Harambašić) переклав велику частину поетичної спадщини Кобзаря (також і *Народні оповідання* Марка Вовчка, а перше знайомство з письменницею відбулося 1869-го року: *Vienac* опублікував *Двох синів* у перекладі О. Новаковича (O. Novaković)). Багато зробив для популяризації творчості Шевченка відомий хорватський поет С.С. Краньчевич (Silvije Strahimir Kranjčević), з'явилися численні публікації до ювілею Шевченка. Отже, у хорватській пресі друкувалися не тільки переклади творів багатьох українських письменників, а й огляди, статті, повідомлення, розвідки, йшли п'єси В. Винниченка (з 1911-го року великим успіхом у Загребі користувалася його драма *Базар*, пізніше – *Брехня*).

У двадцятих роках ХХ ст. у Загребі побачили світ праці шведського літературознавця А. Єнсена (A. Jensen) *Тарас Шевченко як народний епік, політичний борець і апостол правди*, хорватського вченого-славіста, професора Загребського університету Й. Бадалича (Josip Badalić) *Шевченкова доба і південні слов'яни* та інших авторів. Значний внесок зробив і Станко Гашпарович (Stanko Gašparović) своїм пристрасним дослідженням *Тарас Шевченко (1814-1861) – найбільший поет і пророк України*, надрукованим у 1942-му році в Загребі, а 1943-го "Suvremena biblioteka" (Загреб) видала в його перекладі 33 новели В. Стефаніка і додаток – ґрунтовний аналіз творчості письменника та визначення його місця в літературі.

Що ж до української мови (та її імені в ХІХ ст.), вона як самостійний предмет не викладалася, але з неї (під назвою українська) наводилися приклади при вивченні порівняльної граматики слов'янських мов.

Вперше (у вигляді лекторату) українська мова почала викладатися на філософському факультеті під кінець війни (1944 – 1945 рр., два семестри).

У повоєнні роки професори-славісти філософського факультету постійно пропагують серед студентів (і громадськості) українську літературу. В 1950-му році відомий літературознавець і перекладач Олександр Флакер у журналі *Izvor* (Загреб) опублікував велику статтю *Тарас Шевченко – борець і революціонер* з доданим *Заповітом* у перекладі лінгвістки Антиці Менац (він увійшов і до книги її перекладів *Ukrajinska lirika*, виданої 1998-го року в Загребі, а також до антології (*Antologija svjetske poezije*)). У пресі часто з'являються переклади як з української

прози, так і поезії, і найчастіше серед перекладачів зустрічаються імена професорів О. Флакера і А. Менац. У 1964-му році в журналі *Umjetnost riječi* (Загреб) опубліковано дослідження професора-славіста Йосипа Бадалича *Т. Г. Шевченко в хорватській літературі*.

Вразили хорватів і "шістдесятники" та їхній предтеча – Ліна Костенко, яких відкрили читачам О. Флакер і А. Менац. У літературних журналах Загреба і Спліта вони друкують переклади поезій Л. Костенко, І. Драча, В. Симоненка, М. Вінграновського, Б. Олійника, поета "розстріляного відродження" Є. Плужника, а й В. Сосюри, і прозові твори В. Шевчука, Є. Гуцала, В. Дрозда, Григора Гютюнника, В. Коротича, а також О. Гончара, О. Вишні та ін. За ними (і з ними) перекладають М. Мулич (Malik Mulić), Є. Барич (Eugenija Barić), А. Кнежевич (Anto Knežević), М. Ковач (Mirko Kovač), М. Менац (Miha Menac) та інші. Українська література стає популярною, ближчою, формується суспільна думка про необхідність глибокого знайомства з культурою, історією, мовою більш як 50-мільйонного слов'янського народу. Було підготовлено ґрунт для співпраці.

І в тривожний для України 1964-й рік (до влади повернулися сталіністи, закінчилася "хрущовська відлига", 1965-го вже почалися політичні процеси) завдяки зусиллям професорів (пізніше академіків), тоді завідуючих кафедрами російської літератури і російської мови, Олександра Флакера і Антиці Менац на філософському факультеті при кафедрі російської мови відділення слов'янських мов і літератур було відкрито постійний лекторат української мови, який працював через рік, єдиний у колишній Югославії.

Отже, систематичне викладання української мови почалося 1964-го року. Першим лектором була професор Київського університету Алла Коваль: **"Окріпнув український лекторат у Загребі, особливо завдяки Аллі Петрівні Коваль та її інтенсивній співпраці з Антицею Менац"**, – підкреслює О. Флакер (*Autotopografija II*, с. 205). Заняття проводили викладачі Київського, Львівського, Одеського й Харківського університетів (Алла Коваль, Анатолій Погрібний, Євген Пашенко – КДУ, Іван Остапик – ЛДУ, Володимир Дроздовський, Анна Рудницька – ОДУ, Олександр Юрченко, Раїса Тростинська – ХДУ). Одні з них, як буває в житті, лишили менш помітний слід, інші – глибокий: писали посібники для студентів, укладали словники, виступали в пресі зі статтями, у видавництвах як консультанти і рецензенти, проводили літературні вечори на факультеті та в Товаристві русинів і українців, двері якого для студентів завжди були відчинені, та ін. – робили все, щоб підтримати вогник любові до українського слова. У 1984-му році професор А. Менац звернулася з проханням до міністерств Хорватії та України залишити Раїсу Тростинську, яка мала

великий успіх у роботі, ще на два роки, і з того часу лекторат став щорічним.

У 1991-му році почалася агресія на Хорватію, кривава війна тривала до осені 1995-го року. Частина іноземних лекторів виїхала, не стало й деяких лекторатів, а ті, що лишилися, працювали в складних умовах. Український лекторат з 1992-го року став вільним, і з того часу до 1997-го р. вела його *mr. sc. P. Тростинська*, завдяки якій він щороку мав від 30-и до 40-а студентів (як правило, це були найкращі студенти найрізноманітніших відділень). У ті жорстокі часи страждань і втрат на заняттях лекторату панувала якась особлива атмосфера, оповита теплом і любов'ю. Траплялося, що приходили тільки поглянути й почути декілька слів, а потім залишалися й ставали ревними постійними слухачами.

За 33 роки існування лекторату української мови крізь нього пройшли сотні слухачів: спочатку це були студенти русистики, а з 1992-го р. – полоністики, богемістики, хорватистики, англістики, германістики, романістики, загального мовознавства, загальної фонетики, археології, етнології, історії, історії мистецтв, соціології, філософії, педагогіки, психології, люди з дипломами інших факультетів, молоді викладачі-філологи, священники. Той лекторат став твердою основою для відкриття відділення української мови і літератури.

Для майбутнього відділення потрібно було скласти навчальні програми на 4 роки з конкретним описом кожного предмета з української мови і літератури, загального мовознавства та ін. і списком основної й додаткової літератури до кожного з них. Програми спочатку йшли на закриті рецензування трьом хорватським професорам-фахівцям з мови, літератури та загального мовознавства, а після проходження різних інстанцій – до Міністерства. Грунтовні й широкі знання з мови і літератури та ерудиція *mr.sc.P.Тростинської* забезпечили високу оцінку рецензентами запропонованих нею програм.

І в жовтні 1997-го року на філософському факультеті в урочистій обстановці (присутні були повноважний посол України в Республіці Хорватія пан Анатолій Шостак, представники міністерства Хорватії, ректорату, управління факультету, Товариств русинів і українців та хорватсько-української дружби, журналісти, викладачі й студенти факультету) було відкрито *studij* української мови і літератури у складі відділення слов'янських мов і літератур (офіційно завідуючим був призначений *dr. sc. Міленко Попович*). До 2001-го року україністика була складовою частиною відділення слов'янських мов і літератур без власної кафедри, 2001-го року основана кафедра української мови і літератури (завкафедри до кінця 2006-го року був проф. *dr. sc. М. Попович*), **"... загребська україністика, така рідкісна в європейських університетах, здобувала контури, що довели до**

заснування кафедри, яка, перш за все завдячуючи Раїсі Тростинській, дуже швидко розвивається" [1, 205], – наголошує О. Флакер.

Україністика, як майже всі спеціальності, "двопредметна", а це означає, що студент україністики мусить паралельно (рівноправно) освоювати ще одну спеціальність. Наприклад, студенти першого випуску україністики (12 осіб) у дипломах мають спеціальності: учитель української мови і літератури та англійської мови і літератури, української і хорватської, російської, словацької; української мови і літератури та історії, педагогіки і т. д.

Навчання на україністиці, як і на всіх відділеннях факультету, тривало чотири роки, за болонським процесом (програми пристосовувала *mr. sc. P. Тростинська*, а рецензування вони проходили вже й за кордоном – Австрія, Угорщина – і знову були високо оцінені) триває п'ять.

Хоч питання кадрів було надзвичайно складним – проф. *dr. sc. M. Попович* був єдиним штатним працівником факультету, завідував кафедрою російської мови (україністам читав курс старослов'янської мови, вступ до загального мовознавства і вступ до слов'янської філології), *mr. sc. P. Тростинська* перебувала у функції іноземного лектора й виконувала по 2, а то й 3 навантаження (викладала фонетику і фонологію, морфологію, синтаксис, лексику і фразеологію, літературу XIX і XX ст., вела семінари, проводила практичні заняття з мови), працювали погодинно в певні періоди *dr. sc. Євген Пашенко* (викладав культуру і цивілізацію України), *dr. sc. Дубравка Поляк-Макаруха* (вступ до української літератури), *mr. sc. Юрій Лисенко* (морфологію, стилістику), *mr. sc. Оксана Коломієць* (стилістику), з 1998-го року погодинно почали працювати *mr. sc. Оксана Тимко-Дітко* (вела практичні заняття з мови, викладала історичну граматику, вступ до славістики) і священник Володимир Кубінський (проводив практичні заняття з мови, вправи з перекладу, викладав культуру і цивілізацію України) – кафедра не тільки повністю виконувала програму, а працювала настільки успішно, що 2002-го року була нагороджена Грамотою голови парламенту Республіки Хорватія.

Ректорат і всі декани факультету (проф. *dr. sc. С. Ботиця* (*Stipe Botica*), проф. *dr. sc. Н. Будак* (*Neven Budak*), проф. *dr. sc. М. Юркович* (*Miljenko Jurković*), як і нинішній декан (колишній продекан) проф. *dr. sc. Д. Борас* (*Damir Boras*)), допомагали вирішувати питання кадрів, а розв'язав його проф. *dr. sc. М. Юркович* (на кафедрі було прийнято три доценти – *dr. sc. Є. Пашенко*, *dr. sc. Д. Поляк-Макаруха* і *dr. sc. О. Тимко-Дітко* (захистила дисертацію 2006-го р.), три випускниці загребської україністики – Тетяна Фудерер (*T. Fuderer* 2009-го р. захистила докторську дисертацію) і Сільвія (*Silvija*) Гралюк як асистенти, Дарія Павлешен у функції лектора),

погодинно почали працювати ще дві наші випускниці – Анна Дуганджич (Ана Dugandžić) та Іва Лехуншек-Панич (Iva Lehunšek-Panić), а також мр. sc. Леся Петровська, мр. sc. Лариса Чернишенко, мр. sc. Дамір Пешорда (Damir Pešorda), продовжував викладати й паралельно навчати співу студентів о. Володимир Кубінський, а з жовтня 2005-го р. перейшла на погодинну працю і мр. sc. Р. Тростинська (за строгими законами Хорватії допенсійний вік – 65 років, лише dr. sc. ординарний професор у довічному званні має право працювати до 70-и років), у 2006-му році після 70-и перейшов на погодинну роботу і dr. sc. М. Попович.

Навчальний фонд комплектувався впродовж багатьох років і постійно поповнюється. Особливо хочу відзначити великий внесок покійного Миколи Глюза, який, живучи в Хорватії, зібрав цінну бібліотеку і подарував її україністиці; мушу подякувати мр. sc. Р. Тростинській, яка роками привозила книги з України і комплектувала кафедральну бібліотеку, київській *Просвіті* і львівській *Просвіті*, Левкові Довговичу, Ользі Паламарчук, Іванові Дзюбі та Олені Дзюбі, Михайлові Наенку, Володимирі Калашнику, Юрію Безхутрому, Людмилі Васильєвій, колишньому послу Республіки Хорватія в Україні Джуро Відмаровичу (Đuro Vidmarović), А. Менац, Посольству України, усім викладачам України, які тут колись працювали, і усім, що тепер тут працюють, за подаровані книги, бібліотекарю української книги при загребській міській бібліотеці Катерині Тлустенко.

Щиро дякую Посольству України в Хорватії, послам Анатолію Шостаку, Віктору Кирику, Маркіянові Лубківському, Борису Зайчуку, нинішньому послові Олександру Левченку за постійну підтримку україністики, за безкоштовні візи викладачам і студентам, які в Україні завжди забезпечують себе словниками, підручниками, необхідною навчальною й художньою літературою, дискетами та іншим і їдуть туди з великою радістю (очолювали групи: з 1998-го р. – мр. sc. Р. Тростинська, з 2006-го р. – dr. sc. Є. Пащенко, допомагали dr. sc. О. Тимко-Дітко, священник В. Кубінський), бо ректорат Київського національного університету, Інститут філології і кафедра слов'янської філології завжди приймали студентів якнайкраще, за що дуже вдячні ректорові університету dr. sc. В. В. Скопенку, проректорові dr. sc. П. О. Беху, директорів інституту dr. sc. Г. Ф. Семенюку, професорові dr. sc. М. К. Наенку, кафедрі слов'янської філології і завкафедри dr. sc. О. Л. Паламарчук, а також ректоратові Львівського національного університету, колишньому деканові філологічного факультету проф. dr. sc. Т. Ю. Салізі, усім викладачам кафедри української мови і dr. sc. Л. П. Васильєвій, які перші три роки так само тепло приймали наших студентів.

На сьогоднішній день на кафедрі 7 штатних одиниць, отже, 7 осіб: завкафедри – проф. dr. sc. Є. Пащенко, три доценти – dr. sc. О. Тимко-Дітко, dr. sc. Т. Фудерер, dr. sc. Д. Поляк-Макаруха (у кінці навчального року виходить на пенсію), два лектори – Д. Павлешен (вищий лектор) і А. Дуганджич та асистент С. Гралюк. Погодинно працюють dr. sc. М. Попович, mr. sc. Р. Тростинська, Діана Ділл (Dijana Dill), о. В. Кубінський з 1998-го року працював за сумісництвом, а з 1.ІІІ.2011-го залишив співпрацю (3 роки тому призначений директором школи).

Науково-методична продукція україністики, починаючи від двомовного словника (1979) А. Менац і А. П. Коваль, тримовного фразеологічного словника (1985, 1993) А. Менац і Р. Тростинської, посібника з хорватсько-сербської (як тоді називалася) мови для студентів (1990) М. Поповича, Р. Тростинської і В. Калашника, співавторства Р. Тростинської у хорватсько-слов'янському словнику компаративних фразеологізмів (2006), чотирьох десятків сумісних (1987-2009) контрастивних досліджень М. Поповича і Р. Тростинської з фонетики і фонології, морфології, морфеміки, морфології, графеміки, семантики, перекладу, фразеології хорватської, української і російської мов, а також більше трьох десятків праць окремо в кожного з них, опублікованих у різних наукових журналах і збірниках (книги, праці та коавторство в словниках dr. sc. М. Поповича як русиста не беруться до уваги), 150-ти статей про українських письменників у одинадцятитомній хорватській енциклопедії (1999-2009) mr. sc. Р. Тростинської, спільних перекладів поезії, прози, наукової літератури, а також інших публікацій, з прибуттям нових членів кафедри урізноманітнілася, розширилися параметри досліджень. Так, dr. sc. О. Тимко-Дітко і dr. sc. Т. Фудерер, крім десятка компаративних статей з граматики (кожна окремо), мають і інше: у dr. sc. О. Тимко-Дітко є цілий ряд публікацій з русинської мови (мікромова, що виділилася з української), а dr. sc. Т. Фудерер, вивчаючи феномен українського суржику, визначила його у контексті теорій хорватського академіка Далібора Брозовича (Dalibor Brozović) і французького лінгвіста Клода Ажежа; перші кроки в науку (літературознавство) вже зробила Д. Павлешен, а по дорозі до неї – А. Дуганджич, С. Гралюк і Д. Ділл. Українсько-хорватськими літературними порівняннями (від бароко до модернізму), історико-культурними зв'язками та проблемами етногенезу двох народів найактивніше займається dr. sc. Є. Пащенко. У 2010-му році він опублікував три книги: монографію *Ukrajinsko-hrvatske književne poredbe*, своєрідне доповнення до окремих розділів його книги *Etnogeneza i mitologija Hrvata u kontekstu Ukrajine* (1999) – книги *Od Kijeva do Poljica*.

Tragom prastarih migracija та третю – *Slavist i imperiji. Vatroslav Jagić između Galicije, Malorusije i Ukrajine*. За ініціативою dr. sc. Є. Пащенко на кафедрі підготовлено і видруковано за його упорядкуванням 3 тематичних збірники (2007, 2008), особливо цінний серед них – *Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini 1932.-1933. Golodomor / Gladomor* (2008). У тому ж (2008) році з передмовою, коментарями і упорядкуванням dr. sc. Є. Пащенко опубліковано книжку *Український політичний фольклор* (2008).

Члени кафедри активно виступають на симпозиумах і конгресах, а також багато перекладають.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Flaker A. Autotopografija II.* – Zagreb: Durieux, 2010; 2. *Flaker A. Taras Ševčenko – borac i revolucionar // Izvor.* –1950. – № 6. – S. 421-432;

Скопненко О.І. (Київ, Україна)

Юрій Шевельов і вивчення білоруської мови

У статті проаналізовано роль фактів білоруської мови в системі наукових концепцій видатного лінгвіста Ю. Шевельова. Порушено питання про потребу глибшого вивчення українсько-білоруських мовних зв'язків першої третини ХХ ст.

Ключові слова: Ю. Шевельов, глотогенез, історія української мови, історія білоруської мови, кодифікація.

В статье проанализирована роль фактов белорусского языка в системе научных концепций выдающегося лингвиста Ю. Шевелева. Поднят вопрос о необходимости более глубокого изучения белорусско-украинских языковых связей первой трети ХХ в.

Ключевые слова: Ю. Шевелев, глотогенез, история украинского языка, история белорусского языка, кодификация.

The role of factors of the Belorussian language in the system of the scientific scheme of the outstanding linguist Y. Shevelov is analyzed in the article. The problem of the necessity of the deeper learning the Ukrainian-Belorussian linguistic ties during the first third of the 20th century is outlined there.

Key words: G. Shevelov, glottogenesis, the history of the Ukrainian language, the history of the Belarussian language, codification.

Для України останні 20 років були часом надзвичайно активного освоєння цілого материка духовної культури, витвореного поза межами радянської теорії та практики. Загалом рецепція ідей і здобутків цієї епохи збіглася з процесом реабілітації доробку багатьох діячів, які творили або в